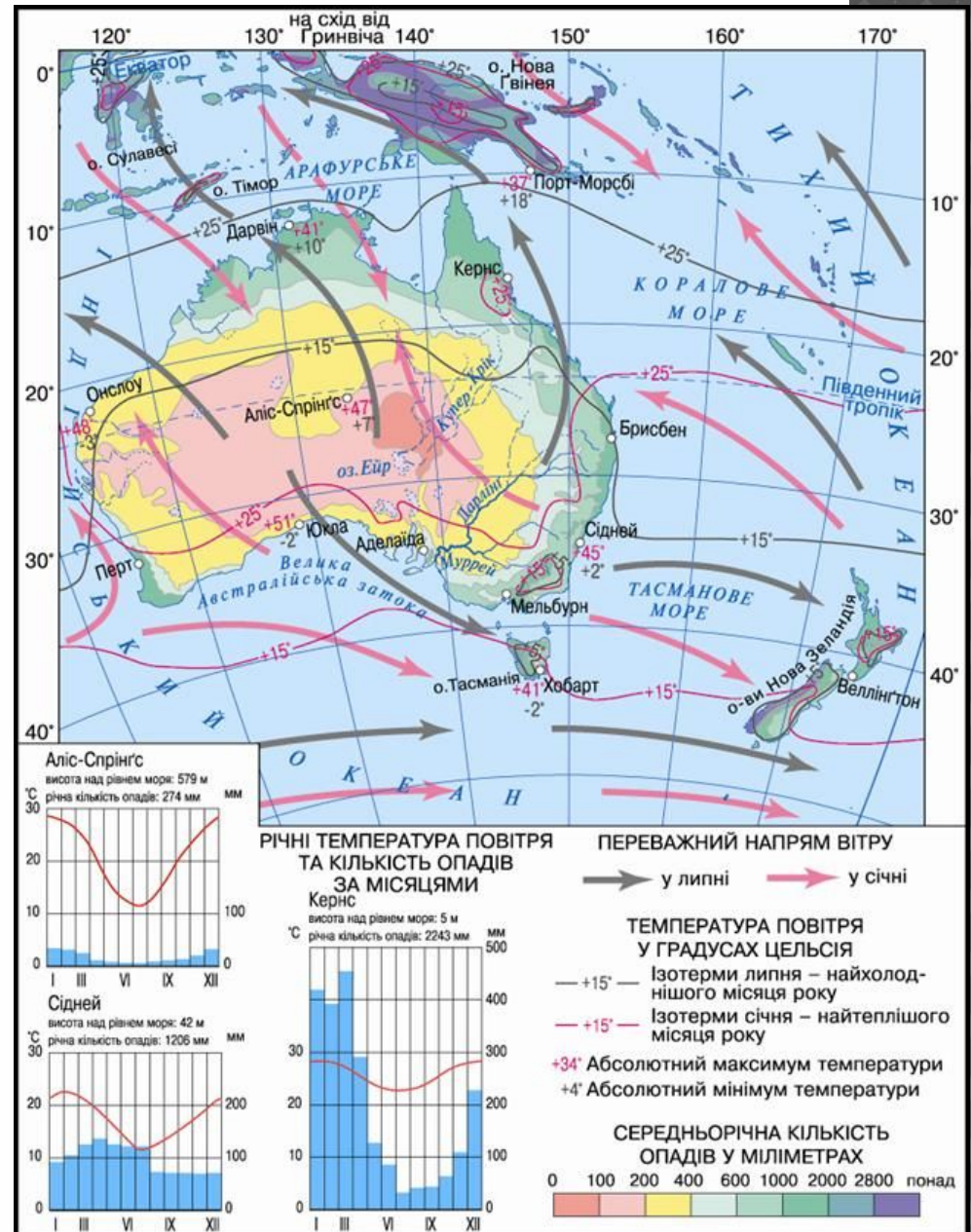
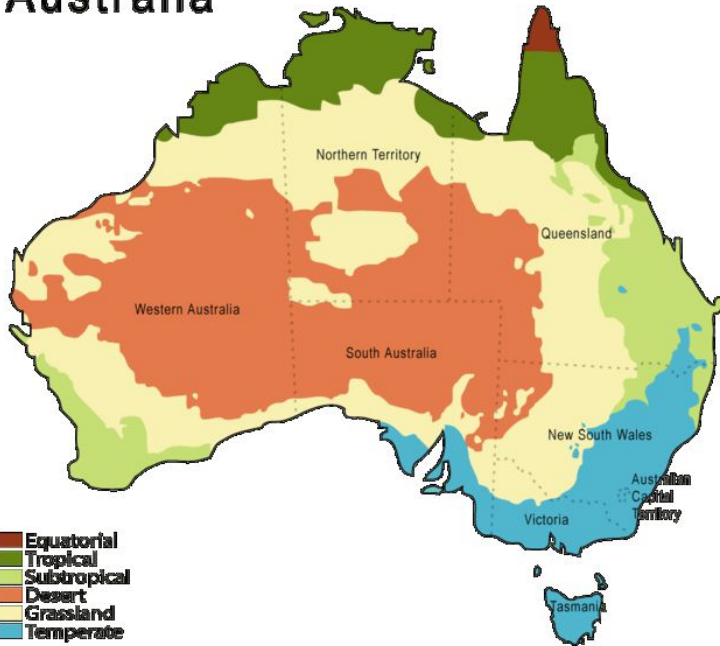

КЛІМАТ

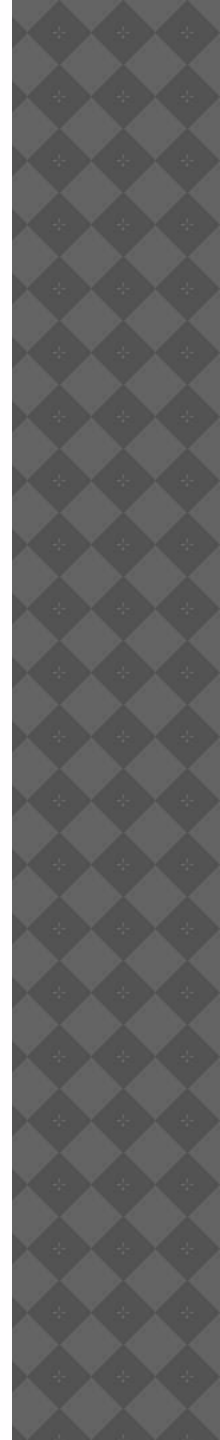
Австралія

- Через великі розміри і унікальне географічне положення країна володіє широким різноманіттям кліматичних умов. Значна частина Австралії лежить у тропіках, північ - у субекваторіальних широтах, південь - у субтропічних. Сумарна сонячна радіація постійно висока: на півночі і півдні - близько 590 кДж/см кв на рік, у внутрішніх районах - 750 кДж/см кв; радіаційний баланс на більшій частині території - 250-290 кДж/см², на півночі і північному сході - 335 кДж/см кв. При невеликих висотах рівнин Австралії це зумовлює постійно високі температури на всьому материку. Австралія майже повністю лежить у межах літніх ізотерм 20, 28, зимових 12, 20 °С. Сезонні коливання температур виявляються головним чином у внутрішніх районах тропічного поясу і в субтропіках. Жаркий район із січневими температурами вище 40 °С - на північному заході (Марбл-Бар). Абсолютний максимум температур 53,1 °С спостерігався у Клонкаррі (Квінсленд). Абсолютні мінімуми температур у внутрішніх районах Австралії падають до -4, -6 °С. Морози стійкі тільки в Австралійських Альпах, де зафіксовані температури до -22 °С.
- Положення більшої частини Австралії у континентальному секторі тропічного поясу обумовлює сухість клімату, що посилюється розтягнутістю материка із заходу на схід, слабкою розчленованістю берегів, бар'єром Великого Вододільного хребта на шляхах вологих вітрів з океанів.
- 38% площі Австралії отримує менше 250 мм опадів на рік. Однак тривалих посух не буває, тому що рівнинність материка і невелика довжина з півночі на південь сприяють проникненню всередину вологих вітрів як з півночі, так і з півдня. Улітку (грудень-лютий) над сильно нагрітою Австралією встановлюється австралійський мінімум тиску, у який з північного заходу і півночі втягується вологий екваторіальний мусон, що приносить опади на узбережжя (понад 1500 мм на рік при 6-7 вологих місяцях). На південь від 22° пд.ш. вони скорочуються до 300 мм на рік з 4-5 дощовими місяцями, на західному узбережжі - до 250 мм. На півдні материка проходить серія антициклонів, що обумовлюють літню сухість південно-західної частини Австралії, рівнини Налларбор і Вікторіанських гір. На рівнинах Муррею і Дарлінгу літні посухи пом'якшуються конвективними опадами. На сході вітри з Тихого океану несуть прогріте над теплою Східно-Австралійською течією вологе повітря. Його підняття схилами гір зумовлює орографічні опади, особливо значні між 16 і 19° пд.ш. У Кернсі випадає найбільша кількість опадів в Австралії - 2243 мм. Літній максимум опадів спостерігається на півночі від лінії Сідней - мис Північно-Західний.

Australia

ВНУТРІШНІ ВОДИ

- Найбільші річки – Муррей, Дарлінг, Бурдекін, Фітцрой, Хантер. На півдні розташована мережа солоних озер – Ейр, Торренс, Фроум, Гейрднер. Найбільше прісне озеро Аргайл (штучно створене).
- З переважанням пустельного і напівпустельного клімату пов'язаний слабкий розвиток поверхневого стоку. Загальний обсяг річного стоку – 350 км куб (менше, ніж на інших материках). Шар стоку на більшій частині Австралії – близько 50 мм на рік, лише на навітряних схилах Великого Вододільного хребта – 400 мм і більше.
- 7% площі Австралії належать до басейну Тихого океану, 33% площі – до басейну Індійського океану. 60% території материка займають області внутрішнього стоку з рідкісними тимчасовими водотоками ("лементами"). Найбільші і найдовші лемента належать басейнові озера Ейр (Куперс-Крік, Дайамантина й ін.). Стік у лементах спостерігається лише після епізодичних літніх злив. На карстовій рівнині Налларбор поверхневий стік відсутній. Більшість річок зовнішнього стоку короткі, з невиробленим подовжнім профілем і нерівномірним режимом стоку, судноплавство можливе лише в низов'ях. Повені відповідно до сезону дощів у більшості рік літні, лише в Південній Австралії – зимові, а на південному сході – осінні. Найбільш повноводні і рівномірні за стоком ріки, що починаються у Великому Вододільному хребті, непостійні – ріки західного узбережжя, що стікають з напівпустельних прибережних плато.
- Найбільш багатоводна річка Австралії – Муррей (Маррі) з головною притокою Дарлінг – найдовшою річкою Австралії (довжина 2740 км), але менш повноводною. Річки Східної Австралії мають великі запаси гідроенергії, однак вода використовується головним чином для зрошення земель. Найважливіші гідроенергетичні й іригаційні спорудження є на річках Муррей, Маррамбіджі і Лакдан (Новий Південний Уельс), Орд і Суон (Західна Австралія), Бердекін (Квінсленд). Велике гідротехнічне будівництво ведеться в Сніжних горах для перекидання вод Сноуї-Рівер у систему Муррея, що дозволить зрошувати великі масиви земель у головних сільськогосподарських районах Австралії.

- На території Австралії багато озерних улоговин, що заповнюються водою лише після епізодичних дощів. Більшу частину року вони розпадаються на окремі мілководні водойми або повністю пересихають і вкриті глинясто-солончаковою кіркою. Переважно озера бестічні і засолені. Найбільші озера - Ейр, Торренс, Амадієс, Герднер. Великі скупчення дрібних озер (до 400) на південному заході Австралії - рівнина Солоних озер. Озеро Ейр розташоване на 12 м нижче рівня моря і збирає воду з величезної території за допомогою кріків - пересихаючих річок. Влітку площа озера становить 15 тис кв. км. Проте в інші сезони року воно пересихає і дно його вкрите кіркою солей, тож не дивно, що його називають «мертвим серцем Австралії». Нестача поверхневих вод в Австралії частково компенсується великими запасами підземних вод. У прогинах давньої платформи є численні артезіанські басейни, що займають більшу частину площі материка. Найбільшим є Великий Артезіанський басейн, що займає центральну низовину. Його слабосолонна і тепла вода використовується населенням для забезпечення пасовищ, а також для побутових потреб.
- Водна проблема - одна з найголовніших в Австралії. На материку дбайливо ставляться до водних ресурсів, широко застосовують повторне використання води, в окремих районах побудовані опріснювальні установки.

